

ET GODT STED FOR BØRN

2020/2021

Den pædagogiske læreplan Agerskov børnehus

Agerskov børnehus

Tønder Kommune

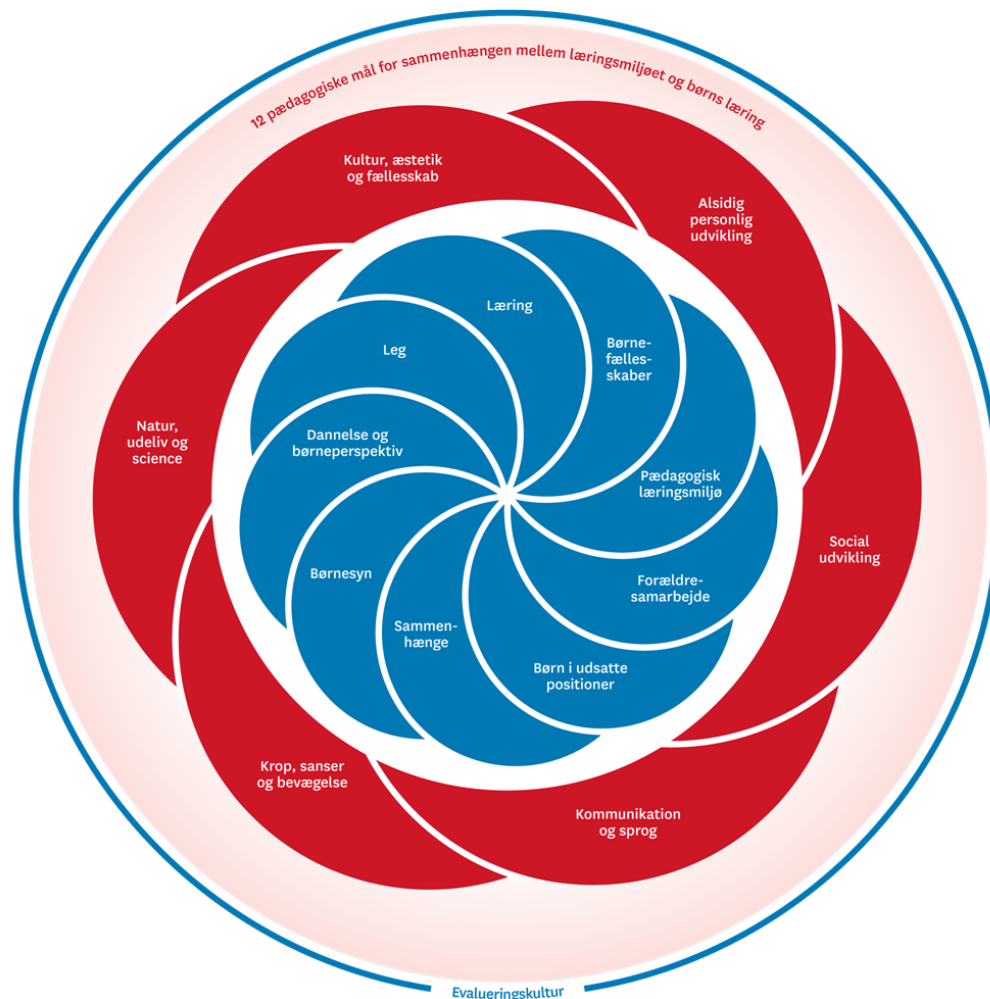
2020/2021

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag.....	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Børnesyn.....	6
Dannelse og børneperspektiv.....	7
Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?	8
Leg	9
Læringsmiljøer i Agerskov Børnehus	10
Børnefællesskaber	11
Pædagogisk læringsmiljø	12
Det pædagogiske læringsmiljø	12
Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?	13
Rum for legen:	15
Rum for fysisk bevægelse:	15
Samarbejde med forældre om børns læring.....	16
Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?	16
Bestyrelsen	17
Børn i udsatte positioner	18
Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?	18
Sammenhæng til børnehaveklassen	19
Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?	19
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan.....	20
Inddragelse af lokalsamfundet	20
Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn? ...	21
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	21
Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?	22
Det psykiske børnemiljø	22

Det fysiske børnemiljø.....	23
Det æstetiske miljø.....	24
De seks læreplanstemaer	24
Alsidig personlig udvikling	25
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?	25
Social udvikling	27
Fælleskabet i institutionen	27
Kommunikation og sprog	29
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?	29
Sprogets egenskaber	29
Krop, sanser og bevægelse.....	31
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?	31
bevægelse.....	32
Natur, udeliv og science	33
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?	33
Kultur, æstetik og fælleskab	34
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?	34
Traditioner	35
Evaluerings kultur	35
Evalueringskultur:	36

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Agerskov Børnehus er en selvejede daginstitution. I Agerskov børnehus har vi samlet plads til 16 børn

i småbørnsgruppen og 60 børn i børnehaven. Vores 2 afdelinger har skønne legepladser og lige i nærheden har vi søer, skove som vi selvfølgelig benytter os af. Udover det, har vi svømmehal, hal og skole samt grønne arealer i gåafstand fra daginstitutionen. På den fælles legeplads er der bl.a. udeværksted, bålplads, samt balance, sand, gyng og klatre muligheder.

Institutionen har to huse, hvor det ene er et parcelhus, som bruges af småbørnsgruppen, når børnetallet i gruppen bliver over 12 børn. Ellers bruges huset af børnehaven, når de arbejder i mindre grupper.

Børnehuset har gode rammer indendørs, hvor der udover grupperummene er et kreativt værksted, et stort fælles køkken, der også bruges til fællesaktiviteter. For os er alle børn unikke, og det er vigtigt for os, at involvere dem i vores hverdag her i Agerskov Børnehus, så de har indflydelse og deres følelser, meninger og drømme bliver anerkendt.

Vores basis grupper, er ikke aldersopdelt, dette har vi besluttet på baggrund af at børnene på forskellige alderstrin også har glæde af hinanden og "de store" skal have muligheden for at overlevere børnekulturen til "de små". I løbet af dagen, opdeles basis grupperne, i mindre grupper, bl.a. for at tilgodese alle børns behov.

Børnehuset har 4 basisgrupper:

- Humlebierne (småbørnsgruppen)
- Mariehønen
- Sommerfugle
- Sneglebo

Vores styrkede pædagogiske læreplaner, er lavet med det formål, at give børnene mulighed for en alsidig udvikling, hvor børns læring sker gennem.

- Børneinitierede aktiviteter

- Børneinitierede voksenstøttede aktiviteter
- Vokseninitierede aktiviteter.

Desuden skal læreplanerne b.la. orientere nye forældre, om vores institution, Agerskov børnehus, samtidig med, at det skal være et udviklingsredskab for personalet, i forhold til, det pædagogiske arbejde.

Pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er:

- *Børnesyn.* Det at være barn har værdi i sig selv.
- *Dannelse og børneperspektiv.* Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- *Leg.* Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- *Læring.* Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- *Børnefællesskaber.* Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- *Pædagogisk læringsmiljø.* Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- *Forældresamarbejde.* Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- *Børn i udsatte positioner.* Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- *Sammenhæng til børnehaveklassen.* Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”¹

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn

Vi ser barnet som et kompetent individ der har lyst til at lære og er nysgerrig på at lære livet at kende – Sig selv og verden. Vi tror på, at børn lærer bedst, når de tager del i det daglige liv og vi har fokus på, at børnene trives, lærer og udvikler sig på deres egne præmisser, så hvert barn kan oplevelsen af succes. Vi ser barnet som et socialt individ der gerne vil kommunikere og har vilje og udholdenhed.

Det betyder at, vi værner om barnets personlige integritet, og at barnets spontane livsytringer, meninger, behov og ønsker respekteres og tillægges samme værdi som den voksnes.

Anerkendelsen er således relativ og kommer til udtryk i fællesskaber, der etableres og opstår i institutionen.

Alle børn har en stemme, og den skal høres og anerkendes som værdifuld for både barnet selv, og fællesskabet. Dette er ikke ensbetydende med, at de voksne skal acceptere alle børnenes handlinger, men derimod vise respekt og imødekommenhed

Børnenes stemme høres bl.a. ved almindelige samtaler ude som inde og i samlingsstunden, vi aflæser hurtigt barnets kropssprog. m.m.

Et eksempel på dette, kan være at:

Vi er på legepladsen og et barn giver udtryk for at der er koldt – spørger vi ind til barnet og giver

¹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

forskellige muligheder. Her tilbyder vi barnet, at hjælpe med at få mere tøj på, det kan også være barnet giver udtryk for at det har brug for en pause og kan komme ind og slappe af i rolige omgivelser.

Hos småbørns gruppe, oplever vi også episoder som disse.

Et barn der gemmer sig, og virker trist eller ked af det, her er det vores opgave at læse barnets signaler og få barnet til at føle sig tryk og en del af fællesskabet igen, dette kan b.la. ske ved at inddrage barnet i en leg med andre børn, eller hvis barnet er vild med musik, vil det være naturligt at begynde at synge og på den måde få barnets glad og på "rette spor" igen.

Dannelse og børneperspektiv

Agerskov Børnehus har en anerkende tilgang, vi værner om barnets personlige integritet, og værner at barnets spontane livsytringer, meninger, behov og ønsker respekteres og tillægges samme værdi som den voksne. Anerkendelse er således relationel og kommer til udtryk i fællesskaber, der etableres og opstår i Børnehuset.

Det betyder, at alle børn har en "stemme", og at denne skal høres og anerkendes som værdifuld for fællesskabet. Dette er ikke ensbetydende med, at de voksne skal acceptere alle børnenes handlinger og oplevelser, men visse respekt og imødekommenhed.

- Det betyder at barnet mødes med.
- Indlevelse og forståelse
- Åbenhed, hvor der spørges ind til undersøges, hvad der foregår i barnet, og vi guider børnene til at spørge ind til hinanden.
- Bekræftelse, hvor vi vil dele eller møde barnet i dets oplevelser – vil - vil ikke osv. .
- Selvrefleksion og selvafgrænsning.

Social dannelse sker gennem vores samværskultur, hvor alle deltager i og har betydning for fællesskabet. I garderoben, på badeværelset og ved måltider lære børnene b.la. at vente på tur.

Vi giver børnene tid, rum og gode rammer til at lege i. Legen har betydning for hele barnets udvikling, det sociale, sproglige, motoriske og følelsesmæssige Legen er en forudsætning for en god barndom. Her i huset, oplever vi børnenes gode leger, skabe et stærkt og godt fællesskab.

Gennem venskaber og konflikter lærer børnene sig selv og de andre at kende. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.²

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Her vil vi starte med at give et eksempel fra børnehaven.

Et barn sidder på stuen og kigger ud af vinduet, og opdager her en stor fugl i træet udenfor. Begeistret gør han, de andre børn på stuen opmærksom på denne store fugl. Han tror det er en ugle. Men et andet barn mener det er en ørn pga. næbet. Efter en længere snakken frem og tilbage om hvilken fugl det kunne være, ser barnet pludselig fuglen er væk. Børnene kan ikke slippe tanken om, hvad det er for en fugl. Den voksne understøtter børnenes viden begærlighed ved at finde iPad en frem, og de undersøger nu i fællesskab de forskellige fuglearter. Da billede t kommer frem af en musvåge, bejestres og overbevisses børnene om, at det lige præcis er den fugl de har sen.

I hverdagen rutiner som eks ved måltider, får børnene mulighed for

- At lære at lytte til hinanden
- At vente på tur
- At modtage beskeder
- At være opmærksomme på hinanden eks, når en skal bruge noget fra fadet og det skal sendes videre
- At snakke og fortælle/ lytte om aktuelle ting i børnehaven / fortælle om egne oplevelser hjemmefra
- Til og fra valg i forhold til eks. Hvor vil jeg side og hvad vil jeg spise.

² Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

- At børnene opfordres til at hjælpe hinanden i garderoben, f.eks. når det kan være svært at lukke en jakke.

Der arbejdes med fri for mobberi, hvor børnene lære, at aflæse egne og hinandens følelser og handle derefter.

Her er der et eksempel fra Småbørnsgruppen.

1. *Der hænger en gren på gruppen med forskellige symboler på sange børnene kender, og de f.eks. peger på bussen og fortæller dermed, at det er den sang de gerne vil synge.*
2. *Efter eftermiddagsfrugten er der en pige der, står og ser ud af vinduet og peger på legepladsen og den voksne spørger hende, om hun gerne vil ud og lege. Hun nikker og den voksne spørger om der er andre børn der også vil ud at lege. Det er der og hun går på legepladsen med de børn der ønsker det, og de andre bliver inde og leger.*

Leg

Vi møder børnene med en anerkendende tilgang ved bl.a. at give børnene tid, rum og gode rammer at lege i. Legen har betydning for hele barnets udvikling, det social, sproglige, motoriske og følelsesmæssige. Legen er en forudsætning for en god barndom. Vi lægger vægt på at der er god tid til at lege, og at alle leger på mange måder, både alene og sammen med andre børn.

Der er plads til løb, stille madlavning i sandkassen, koncentreret opbygning af huler, omsorgsfuld pleje af dukken. I legen kan fantasien gøre alt muligt. Barnet kan blive hvem og hvad som helst, samt gøre fantasiske ting som at flyve som supermand, bygge hus som far m.m

- *Bearbejdningen* Ved f.eks. at legen bruges som et redskab til at bearbejde problemer/ udleve oplevelser med. Barnet afprøver sig selv i legen sammen med andre børn. Det kan være en kamp om at få dukken til at sove og diskussionen med dukken, hvorfor den skal sove og hvem der skal puttes den.
- *Kollektiv leg* ved f.eks. at erhverve sig nye erfaringer gennem legen i samværet med andre børn, her lære børnene at tage sociale hensyn til hinanden. Her knyttes også mange venskaber. Disse ser vi som vigtige at værne om. Legen eksperimenterer børnene med roller, med ting, legsager mm. lege er at samarbejde med andre børn.

- *Identiteten* ved f.eks. at børnene lærer noget om sig selv og hvad "jeg" kan, hvem er "jeg" og hvordan ser andre mig.

Pædagogens rolle er bl.a. at hjælpe, guide og støtte børnene i konflikter de ikke selv kan håndtere, ligeledes kan pædagogen støtte og guide i legen til f.eks. nye muligheder, samt at være opmærksomme på børn der ikke er med i legen og hjælpe med at få disse børn inkluderet i en leg. Pædagogen er nysgerrig på, hvad der optager børnene, så der kan skabes gode betingelser for legen. Det kan være der er brug for mindre/ større læringsrum eller noget andet end det der lige nu tilbydes.

Læringsmiljøer i Agerskov Børnehus

Her er der eksempler på læringsmiljøer vi bl.a. har i Børnehaven.

- Der er indrettet forskellige læringsmiljøer, hvor børnene f.eks. kan tegne, lege med biler på gulvet eller konstruktionslege på gulvet.
- På legepladsen er der eks. Mulighed for balancegang, cykling lege i sandkassen og af prøve forskellige små forsøg, eks hvordan laver men cement, hvor meget vand ska der bruges.
- Der er et stort vandhul hvor børnene kan afprøve, hvad kan flyde, hvad kan synke.
- Vi har cykler, gynger og god mulighed for at bygge huler.

Her er der eksempler på læringsmiljøer vi har i småbørnsgruppen.

- Der er indrettet med små læringsmiljøer, hvor børnene, kan lege med f.eks. Lego duplo, dyr & bondegård, og en lille dukkekrog hvor der kan laves mad og gives omsorg til dukken.
- På legepladsen er der sandkasse, gynger, klatrestativ og forskelligt underlag, så børnene har rig mulighed for at øve det motoriske, og får udfordret sanserne.

De voksne har fokus på hvor de placerer sig i forhold til børnenes lege/ aktiviteter.

Her er der et eksempel fra Børnehaven.

I legehuset leger nogle børn mor far og børn, der står et barn og der observerer og kigger på, og over lidt tid spørger barnet om det må være med "nej" siger de andre børn. Det er tydeligt at barnet bliver ked af det. Pædagogen går hen til det afviste barn og spørger ind til barnet, der fortæller at de andre børn ikke vil lege og der er ikke nogen der vil lege med hende.

Pædagogen spørger så om de sammen skal spørge de andre børn om de sammen må være med. Pigen nikker. De går sammen hen spørger hvad de leger og finder ud af at den lille familie i legehuset mangler et sted at købe vare, pædagogen og pigen indretter en lille butik ved siden af legehuset. Og snart kommer der mange kunder til, både de børn fra legehuset og andre børn. Pigen kommer godt i gang med andre børn, og pædagogen trækker sig.

Her er der et eksempel fra småbørnsgruppen.

En dreng går rundt med en dukke i benet og svinger den rundt og kaster med den, pædagogen tager dukken op og trøster den og siger jeg tror den er sulten, vil du lave lidt mad til den.

Drengen går hen til legekøkkenet og laver mad til dukken, som han omsorgsfuldt dækker bord til og mader.

De voksne både i børnehavedelen og i småbørnsgruppen, er bevidste om deres placering, det er planlagt hvem der, kan fordybe sig med børnene og hvem der tager sig af eks, når et barn skal på toilet, eller har brug for anden omsorg. Og hvem der tager sig af de mere praktiske ting.

Børnefællesskaber

I Agerskov Børnehus ses det som værdifuldt, at sociale, kulturelle, personlige og erfaringsmæssige differencer anerkendes, værdsættes og påskønnes, samt opfattes som et aktiv for den samlede institution.

Det betyder at barnet vil indgå i forskellige fællesskaber,

- Barn/ barn.
- Barn(børn)/ voksne.
- børn i forskellige aldre, og forskelligt habitus.

Vi møder børnene med accept af, at børn er forskellige. Barnet vil møde et miljø, hvor det kan være aktivt deltagende Sociale fællesskaber, som barnet lære og udvikles i.

Differentierende fællesskaber: store/små - Barn/barn - Barn voksen fælleskaber.

Her er der eksempler fra børnehaven

Børnegrupperne er aldersintegreret, så der er rig mulighed for at lege med forskellige aldre. Alle børn har ret til at deltage i fællesskabet og aktiviteter.

Derfor tilrettelægges pædagogiske forløb ud fra børnegruppens sammensætning og udvikling, og bliver nogle gange justeret, hvis børnene hvis tegn på at det er andet der optager dem.

Der er mulighed for nogle gange at være en del af det store fællesskab og andre gange for at være i et mindre fællesskab.

Børnene bliver set og hørt via almindelige samtaler, børneinterview der kan være individuel eller i f.eks. i samlingsen.

Alle børn støttes i at bidrage til fællesskabet f.eks. Ved at med i fælles gøremål (dække bord)

Her er der eksempler Fra småbørnsgruppen.

Småbørnene bruger meget deres kropssprog. F.eks. når der noget de kan lide eller ikke lide, pædagogen sætter ord på, og agere efter det barnet fortæller, f.eks., et barn sidder og spiser og peger på glassen og derefter på rullebordet, hvor mælken står og pædagogen spørger " er du tørstig, vil du gerne have noget mælk at drikke, barnet smiler og nikker. Og snart gør de andre børn også tegn til at de gerne vil have mælk at drikke.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."³

Det pædagogiske læringsmiljø

Med fokus på det pædagogiske læringsmiljø, tager vi udgangspunkt i det enkelte barn og børnegruppen. I hverdagen vægter vi gruppen højt, da det er vigtigt at det enkelte barn, føler sig set, hørt og inkluderet i gruppen. Det er vigtigt, at det enkelte barn kan indgå i relationer til andre børn og voksne. børn har brug for venskaber og kammerater, og brug for at kunne begå sig i disse grupper.

³ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Derfor er hverdagen tilrettelagt, så der er forskellige muligheder at kunne indgå i lege og aktiviteter med de andre børn.

- dagligdagens rutinesituationer
- Børne initieret lege/aktiviteter
- Voksen initieret lege/aktiviteter
 - Hvor børn har muligheden for selv at vælge om de vil deltage
 - Men andre voksen initieret aktiviteter er en bestemt gruppe børn hvor der evt. er fokus på at styrke de sproglige kompetencer.

Når nogle børn vælger bestemte aktiviteter fra, er det vigtigt at pædagogen ser på barnets perspektiv, for at finde ud af hvorfor barnet fravælger at deltage. Her er det pædagogens opgave, at tilpasse aktiviteten, så barnet får lyst til at deltage.

Det fysiske læringsmiljø har også stor betydning for hvordan børn kan udfolde sig. På de forskellige stuer tilpasses indretningen den gældende børnegruppe. Indretningen skal give mening for alle aldre. Vi laver de lege/læringsrum, som vi kan, se optager børnegruppen, det er læringsmiljøer som inspirer til en god leg, f.eks. dukkekrog, køkkenhjørne, madras til hoppeleg eller et roligt hjørne hvor der er mulighed for at lege konstruktionslege som LEGO. Her er det også vigtigt at huske læringsmiljøer på legepladsen, da gode og lærerig lege både kan lege inde og ude.

Vi udarbejder selvevalueringskema to gange årligt, hvor vi har fokus på det pædagogiske læringsmiljø.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Her vil vi starte med at fortælle eksempler fra Børnehaven

Det er vigtigt for at, alle børn føler sig nærværende, derfor er det vigtigt for os at alle børns dag starter godt. Vi sørger for at, have øjenkontakt med hvert enkelt barn, når vi siger godmorgen. Her vil børnene allerede opleve, at de bliver set og hørt.

Nogle børn har også brug for en voksen til at sige farvel til far eller mor, andre vil gerne i gang med at lege. Vi vægter at børnene får en oplevelse af de føler de er velkommen.

Vi giver tid, til hvis der er beskeder der vigtige vi ved i forhold til at børnene kan få en god dag. F.eks. hvordan er barnet kommet hjemmefra her til morgen ” ser glad ud og parat til dagen eller ser ud til at være en dag, hvor det er lidt svært.

Når børnene spiser frokost i børnehaven, hjælper børnene på skift med at dække bord, der tælles og snakkes om, hvem er her i dag og hvem mangler, hvor mange er vi så, der skal dækkes bord til.

Inden vi går i gang med maden, synges der en madsang, det er den samme sang hver dag i hele Børnehuset, en sang der giver genkendelighed.

Når vi spiser, sidder vi ved mindre borde, hvor der også sidder en voksen. Her fordyber pædagogen sig i samtalen ved bordet, der holdes bordskik, så det er rart og hyggeligt at være i rummet, når der spises.

Når børnene er færdige med at spise, sætter de selv deres tallerkener mm. På rullebordet, og på skift hjælper børnene med at tørre borde og feje gulv. Det er vigtigt at lære, at man skal rydde op efter sig selv.

I garderoben øver børnene sig i, selv at tage tøj på, de finder ud af i fællesskab, hvilket overtøj der passer til vejret, er det gummistøvler eller sandaler vejr. Som nævnt tidligere, øver alle børn sig i selv at tage tøj på, visse hensyn til de andre, der er lige ved siden af, samt at hjælpe hinanden.

På legepladsen er der forskellige lærings rum eks. Hvor der kan graves bygges huler, klatre, m.m. Der er mange forskellige muligheder, børnene kan udvikle, fantasi og kan eksperimentere. Når børnene skal hjem, siges der farvel, så vi ved at barnet er gået hjem.

Børnene har basis grupper, her er der mulighed for at børnene for tilknytning til gruppes børn og voksne, som giver tryghed og stabilitet i et stort hus. Der arbejdes i mindre grupper op på tværs af grupper, alt efter børnenes behov.

Her vil vi nævne eksempler fra småbørnsgruppen:

Det fysiske læringsrum indeholder rutinesituationer, voksen initieret aktiviteter samt børne initieret leg, hvor legen, med udgangspunkt i et børneperspektiv, er hel essentiel.

Læringsmiljøet understøtter barnets læring og dannelse set udfra alle læreplanstemaerne.

Derfor har vi indrettet gruppen med.

- Rum for rutinesituationer.
- Puslerum: Her fremmes den følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling, der snakkes, synges mens der pusles.
- Garderobe: øver børnene selvhjulpethed, og hensyn
- Bord og stole til spisning samt finmotoriske aktiviteter: Her dannes rammer for samvær, samspil og kommunikation. Her skal tages hensyn til hinanden og børnene hjælper med, at dække bord og tage af bordet.
- Rum for Rum for planlagte indendørs aktiviteter:
 - For at træne perception (modtagelse af information)
 - For at træne børnenes opmærksomhed og hukommelse.
 - For at træne sprog og til musik og bevægelse.
- Derfor har vi indrettet med borde til stillesiddende aktiviteter såsom forskellige typer af spil.
 - tegne og Klippe / klister.
- Et læsehjørne med mulighed for højt læsning og dialogisk læsning

Rum for legen:

Vi sætter gang i lege og legemiljøer der er aldersvarende og tilpassende den enkelte børnegruppe. Vi bestræber os efter, at være nogle gode rollemodeller, der enten går foran, ved siden eller bagved. De voksne befinder sig for det meste i børnehøjde f.eks. siddende på gulvet, da vi skal være til rådighed lige der hvor børnene har brug for det. På den måde kan vi være med til, at danne relationer og venskaber, samt at fremme børnenes personlige læring og udvikling.

Rum for fysisk bevægelse:

Vi har indrettet, et mindre motorik rum, hvor der er mulighed for at slå sig løs, det er det børn alle bedst kan lide ved bevægelse. (madras vi kan slå kolbøtter på samt røret vi kan kravle igennem.

Et lille eksempel på et af vores læringsmiljøer i dukkekrogen. Dukkekrogen er klart et af de læringsrum der er mest populære for tiden, børnene elsker at lege dukkekrogen, det bruges dagligt. De laver mad, handler ind, dækker bord, giver baby mad. Når de b.la. leger i dukkekrogen afspejler de sig i hinanden, os og jer forældre samt relaterer til hverdagen.

Pædagog overhører børns leg i dukkekrogen.

Dukkebogen beskrives som deres "hjem" i legen.

Babyen er syg. Han har skoldkopper eller kaster op. Mor du må blive hjemme ved vores baby, så tager ned og handler mælk og brød. Nogen gange skal faren også på arbejde, mens moren skal til læge med babyen.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."⁴

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Agerskov Børnehus tilstræber vi, at børnene oplever, at der er sammenhæng mellem familien hjemme og fællesskabet i Børnehuset.

Når barnet starter i Børnehuset, tilbydes forældrene en opstarts samtale, hvor vi sammen med forældrene snakker om opstarten i Børnehuset, hvad er vigtigt for barn og forældre og hvad kan vi tilbyde, er der noget særligt der skal tages hensyn til ved barnet. Den daglige forældrekontakt, ser vi som meget vigtig, da det er en vigtig faktor for at barnet trives og har det godt. Når forældrene trives gør børnene det typisk også. I den daglige kontakt, har vi muligheden for, at høre hvordan barnet har det lige netop i dag og dermed tage udgangspunkt i barnets humør lige netop i dag. Vi har forældresamtaler en gang årligt eller efter behov, hvor vi sammen med forældrene snakker om barnets trivsel og forældrene kan få viden om eget barns aktuelle udviklingszone.

Gennem opslag og nyhedsbreve informeres forældrene om hvad der er aktuelt i Børnehuset. Det samme gør sig gældende for Børnehaveforeningen, her er forældrene medvirkende til at skabe gode læringsmiljøer inde og ude. Foreningen er med til vedligeholdelse af legepladsen, de forskellige stuer samt nyanskaffelser.

⁴ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Bestyrelsen

Bestyrelsen har været inddraget i udarbejdelsen af vores læreplan. På bestyrelsesmøder har der været drøftet, hvad den anser som vigtigt for Børnehuset. Her har bestyrelsen især bidraget til hvordan og hvornår forældresamtaler skal ligge. Ligeledes har bestyrelsen et indblik i, hvad der er vigtigt i velkomst folder, hvad vil man gerne vide som nysartet forældre. Derudover bliver de også inddraget i hvordan den daglige struktur i Børnehuset skal se ud. Bestyrelsen evaluerer en gang årligt på et bestyrelsesmøde, hvor hele personalegruppen er med, og kommer med oplæg omkring forskellige fokus områder der har været i årets løb.

Bestyrelsen evaluere på følgende spørgsmål

- Hvad ser vi i Børnehuset
- Hvad vil vi gerne se mere af
- Er der noget vi gerne vil have mindre af
- Hvad kommer det til at betyde for bestyrelsens kommende arbejde
- Hvad skal evalueres næste gang
- Hvordan skal vi evaluere næste gang.

Her er der eksempler fra Børnehaven.

Når vi har opstarts samtale med forældrene, snakkes der om barnets generelle udvikling, samt om der er noget vi skal være særlige opmærksomme på og tage hensyn til, her aftales der også hvordan opstarten skal foregå, for at barnet og forældre kan få den bedste start på børnehavelivet.

Der udarbejdes kompetencejul to gange årligt, og en gang årligt har vi forældresamtaler, hvor barnet som udgangspunkt også deltager. Her tager vi udgangspunkt i et dialog ark og kompetencehjulet.

Her aftaler vi sammen med barnet og forældrene, hvordan og med hvad der skal arbejdes med fremadrettet.

Til en samtale hvor barnet er med, bliver der snakket om at barnet, har svært ved at blive ved en aktivitet, og barnets forslag er at det er mest spændende med opgaver der ligner dem de har

skolen. Så dem vil han gerne have nogle flere af. Det bliver så en del af aftalerne mellem forældre, barn og pædagog.

Her er der eksempler fra Småbørnsgruppen

I opstartssamtalen er stort set den samme som i Børnehaven. Men i småbørnsgruppen er der mere fokus på barnets start på livet, hvor er barnet lige nu, hvordan er barnets søvnrytme og spise vaner, bruges der sut er der nogle ritualer, vaner der er vigtige for barnet. Hvordan trives barnet generelt og hvor er det i forhold til sin udvikling

I småbørnsgruppen, bliver der også udarbejdet kompetencehjul to gange årligt og forældresamtale 1 gang årligt.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”⁵

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Agerskov Børnehus defineres børn i udsatte positioner, som børn der, i peroder har brug for en særlig indsats og opmærksomhed, der kan være sket noget i familien. F.eks. flytning, skilsmisse, død eller andet, der i en periode gør barnet sårbart.

Derudover kan det være børn med mere specifikke behov, som fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn med risiko for at stå uden for fælleskabet. Børn kan være i en udsat position, i en længere eller kort periode af deres institutionsliv. Når vi møder børn der er i en udsat position, vi opsøge barnets signaler, for at få viden og en forståelse, hvad der kan ligge bag.

Vi justerer og forfiner læringsmiljøet, så barnet kan føle sig som en del af gruppen

Herudover har forældrene en vigtig rolle, særligt når vi har øje for barnet i en udsat position. I forældresamarbejdet skaber vi tillid igennem åben kommunikation omkring barnets trivsel og

⁵ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

udvikling, dette gør vi både ansigt til ansigt og over vores online system, AULA. Som tidligere nævnt inddrager vi forældre ved den daglige kontakt samt ved samtaler, hvor vi udarbejder en handleplan for barnet.

Vi tager udgangspunkt i omgivelserne omkring barnet, der skal ændres. Vi kan f.eks. gøre brug af billeder til at fortælle hverdagen, hvor det for barnet bliver tydeligt, hvad der ska ske, så der kommer en forudsigelighed i barnets hverdag, også benævnt som et piktogram. I vores handleplaner er det ofte tiltag, alle børn har glæde af.

Her er der et eksempel fra Småbørnsgruppen

Et barn har motoriske udfordringer. Pædagogen indretter rummet, så der er mulighed for styrket barnets motoriske udfordringer f.eks. den grønne trappe med ruche-bane, der arbejdes ligeledes med forskellige motoriske forløb alle børn profiterer af.

Her er der eksempler fra Børnehaven

Barnet får så mulighed for at trække sig et stykke tid og sidde og lege lidt alene, og kan derefter bedre overskue, igen at indgå i fællesskabet med vennerne.

Dette kan bl.a. skyldes, at barnet har svært ved at agere og være i større grupper, og her udfordre hans det meste af dagen, ved at være i større grupper. Gruppen indretter små læringsmiljøer, hvor børn kan lege i mindre grupper, Der er f.eks. lavet små huse, hvor et par børn kan lege sammen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

For at lette overgangen fra Børnehave til skole, samles de kommende skolebørn på tværs af stuerne en gang ugentligt. Aktiviteterne er målrettet denne aldersgruppe.

De vil i løbet af perioden besøge skolen, så børnene får en fornemmelse af, hvad skolen er og de vil her også hilse på de voksne i skolen. Vi har treparts samtaler inden børnene starter i skole, hvor barnet, forældre, skole og barnets pædagog vil deltage.

Børnene inddrages, i forskellige beslutninger i "Skolegruppen" det kan være hvor skal vores tur gå hen, eller hvilke opgaver vil vi/ jeg gerne lave og det kan være hvilke lege skal vi lege. Lege er vigtig også for de kommende skolebørn, derfor leges forskellige lege som " kims leg der øver koncentrationen og arbejdshukommelsen. Der arbejdes b.la. med farver, tal og bogtaver.

Vi mener i Agerskov Børnehus, at det er vigtigt, at børnene er sammen med jævnaldrende børn, for at hvert barn får en større mulighed for at indgå i de sociale fællesskaber, hvor de lærer, at knytte og fastholde venskaber. Børnene bliver ikke forstyrret af de mindre børn i gruppen, de oplever dem selv som noget særligt, de lære at tage ansvar for hinanden.

Læringen sker ikke kun når de kommende skolebørn er i "skolegruppen" læringen sker hver dag og hele dagen. Læringen sker både gennem

- Planlagte vokseninitierede aktiviteter
- Spontane aktiviteter
- Børneinitierede
- Rutinesituationer

I hverdagen spejler de mindre børn sig ofte i de større børn, som derved bliver rollemodeller for de yngre børn.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."⁶

⁶ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Agerskov Børnehus ligger i et lille lokalt miljø, Vi får varmt mad fra Ungdomsskolen to gange om ugen. Derudover inviteres alle børn til julefrokost på Ungdomsskolen hvert år i december.

Ungdomsskolens svømmehal bruger vi i vinterhalvåret, hvor alle børnehavebørn er til svømning. Her gør vi brug af Ungdomsskolens livredder så sikkerheden er i top.

Vi besøger plejehjemmet, både ude og inde. Vi bruger deres udearealer, ser på deres fugle og andre smådyr. Vi besøger beboerne, hvor børnene nyder de ældres selskab, der gerne vil lytte og se hvad børnene kan. Hvert år er der en gruppe børn, der slår katten af tønden på plejehjemmet.

Vi besøger skolen og bruger deres legeplads, hvor vi hilser på "gamle børn", søskende og venner. Derudover bruger vi den lokale legeplads, hvor vi også kan støde på byens dagplejer. Som også altid er velkommen til at besøge os.

Vi besøger den lokale kirke og er til julegudstjeneste.

Vi bruger den lokale købmand, hvor børnene nogle gange er med nede for at købe ind. Købmanden har sammen med Børnehaveforeningen, lavet en pant knap der tilgår børnehaveforeningen, hvor børnene sammen med forældrene, kan aflevere deres pant flasker og dermed bidrage til udviklingen af børnemiljøet i Børnehuset.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."⁷

⁷ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det psykiske børnemiljø

Vi arbejder med en positionering af de voksne, hvilket vil sige, at det er pædagogens opgave at være i børnehøjde, for bedst mulig, at understøtte hvert barns kompetencer, legen og læring.

Vi har en anderkendende tilgang til børnene. Vi laver aktiviteter, hvor alle børn er aktivt deltagende og får muligheden for at være i centrum, f.eks. samling.

Vi arbejder på at alle børn, er aktiv deltagende i alle hverdagens rutiner. Vi arbejder med venskaber, og har fokus på, at alle børn har mindst en god ven. At børnene kan tage valg i hverdagen, f.eks. i forhold til hvor og hvem de vil lege med.

I vores læreplan forholder vi os til det psykiske børnemiljø, med udgangspunkt i den personlige udvikling og kommunikation og sprog. Hvor der som tidligere nævnt, bliver udarbejdet kompetence hjul to gange årligt, samt ved almindlige samtaler med børnene og Børne interview.

Vi lytter og agerer ud fra det børnene fortæller os. Der er flere børn og voksne der oplever meget støj i vores fælles køkken. Ud fra det, bliver et af tiltagene af grupperne, at rullebordene dækkes på forskellige tidspunkter, så de små grupper ikke bliver forstyrret af hinanden, og mister fokus på hvad deres opgave egentlig var.

Her er der et eksempel fra småbørnsgruppen.

De voksne på gruppen oplever at børnene ofte bliver forstyrret i deres leg, i dukkekrogen, når døren fra gangen blev åben.

Der blev flyttet på reol, der gjorde den forskel at børnene, kunne se gennem hulerne i reolen og ikke behøvede at løbe væk fra legen. Det betyder, at de bliver lidt længere i legen. Derudover er det også gjort klart, at det kun, er beskeder der ikke kan vente til senere på dagen der skal gives på stuen, for at undgå så meget forstyrrelse så muligt, og selvfølgelig når om morgenen når børnene kommer, og om eftermiddagen når forældrene kommer for at hente deres børn.

Det fysiske børnemiljø

Vi har i Agerskov Børnehus fokus på de fysiske rammer, både udenfor og indenfor. Her har børnehavebørnene fortalt, at de mangler en sandkasse i den ene ende af legepladsen, vi har i samarbejde med vores børnehaveforening fået lavet en ekstra sandkasse, der giver flere børn, mulighed, for at lege i sandkasse i mindre grupper.

Vi har madordning i børnehuset, hvor børnene bliver hørt både i børnehuset og fra Ungdomsskolen. Når vi er på Ungdomsskolen og spise, kommer køkkendamen på skolen, hen til forskellige borde, hvor børnene sidder og spørger børnene, hvad de særligt har lyst til at spise, og hvad de ikke så godt kan lide, på den måde får børnene medbestemmelse og hun får nye ideer og justeret sin madplan. F.eks. Der var et stort antal børn, der gerne ville have mere tomat suppe, hvilket vi så i en periode får serveret lidt oftere.

Her er der et eksempel fra småbørnsgruppen .

I en periode fik vi en gang om ugen forskelligt gærbrød, det kunne være pizza, pølsebrød.

Småbørnene spiste ikke så meget de dage, og sov ikke så længe. Det blev så ændret til grød eller suppe, hvilket har gjort at de spiser mere og sover længe.

Børnegrupperne er indrettet med forskellige læringsmiljøer, hvor der er mulighed for lege uforstyrret, i den forbindelse er der også mulighed for forskellige bordaktiviteter. Der er mulighed for at lege forskellige steder, både på grupperne og på de fælles arialer, samt legepladsen, dvs. både inde og ude.

Vi har en stor fælles legeplads i Børnehaven, der kan deles op i to mindre områder, hvor børnene muligheder for, at fordybe sig i forskellige læringsmiljøer, så som, klatre, balance, sandkasse, cykle osv. her har de voksne igen positioneret sig, så der er mindst en fordybelse voksen og en praksis voksen i børnehøjde. Den fordybelses voksne, kan b.la. igangsætte forskellige lege, eller være aktiv deltagende i børnenes leg. Den praktiske pædagog, hjælper i konflikter og med toiletbesøg osv.

Det er vigtigt at have styr på de forskellige aftaler og regler der er i børnehuset, i forhold til sikkerhedsforholdene på legepladsen. Lige i øjeblikket må klatrestativet ikke bruges, da det er

farligt og skal repareres, og på den store sansegynge må der kun være 4 børn på af gangen, her må børnene gøre brug af deres kompetencer, som at stå i kø og vente på tur.

Vi forholder os til det fysiske børnemiljø i temaerne krop, sanser og bevægelse.

Det æstetiske miljø

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnenes sanser. Det har en stor betydning for, om at det enkelte barn synes at det er et rart sted at være, samt. Derudover er det vigtigt at alle børn har mulighed for at føle sig inspireret og motiveret i institutionen. Helt konkret handlet det om, indretning, omgivelserne og atmosfæren. Det er f.eks. vigtigt vi rydder op efter os selv, og lufter ud dagligt, så det er rart, opryddeligt, overskueligt og overkommeligt være i huset og på de pågældende børnegrupper. Det er altid godt, at hjælpe hinanden, på den måde føler man sig også en del af børnegruppen og dens miljø.

At have fokus på det inspirerende, kan f.eks. være, at der er forskellige udsmykninger med Bogstaver og tal, så børnene får lyst at, lære at skrive. Ligeledes skal det være synligt og opryddeligt med papir og farver, så børnene har overblik og føler sig motiveret til at igangsætte en aktivitet.

Hos småbørnsgruppen, er udsmykningen med fokus på babytegn og enkelte billeder hængende på stuen, der er overskuelige og inspirer til dialog, og derved styrker barnets selvværd og sproglige kompetencer.

Ro for øjet og sanserne, da alt for mange farver og forskellige udtryk, kan skabe forvirring hos børnene. Vi forholder os til det æstetiske børnemiljø i temaerne social udvikling, kultur, æstetik og fællesskab.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø under

Støtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”⁸

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fælleskab

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”⁹

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

En stor del af barnets udvikling foregår i institutionstiden, da største delen af barnets vågne timer er i institutionen. Barnets ”jeg” dannes i forhold til, dets omgivelser og de omgivende medspillere af både børn og voksne. Fællesskabet giver en unik mulighed for, at spejle sig i andre og finde ud af, hvem er jeg og i hvilken verden er jeg i? Hvordan reagere jeg selv i denne her situation, hvordan reagere de andre?

I et fællesskab kan et menneske lære sine egne grænser at kende, og samtidigt lære, at verden kan blive sjovere og større at udforske sammen med andre.

Barnet skal have en følelse af, at føle sig værdifuld i sig selv. Barnet kan sige til og fra, og give udtryk for sine følelser, og barnet kan tage stilling til små ting i hverdagen og har lyst til at gøre ting færdige.

I fællesskaberne, der eksperimenteres, hvad der kan lade sig gøre og hvad der ikke kan, både i forhold til dannelse og det rent praktiske.

⁸ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

⁹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Her er der eksempler fra småbørnsgruppen.

Barnet møder sin primærpædagog på stuen.

f.eks. spørger pædagogen nærværende ind til barnet, hvis det rækker ud efter koppen på bordet. Er du tørstig, vil du have noget at drikke.

Barnet møder voksne, der understøtter samspillet med de andre børn, og får hjælp til at klare konflikter. F.eks. Ved at lære STOP signalet, når der er noget de ikke vil have. Støtte barnet i at gøre ting selv, da det er gennem mestring, at barnet oplever at kunne noget og styrke sit selvværd.

F.eks. Barnet sidder i garderoben og prøver at tage sine sko på, pædagogen gør opmærksom på, at hun har set barnet og anerkender ham og siger: "du er god til at tage sko på"

Det er vigtigt at vejlede og støtte barnet, når der sættes grænser. F.eks. her lærer børn, at sige stop og holde hånden op.

At give barnet forskellige materialer så det kan være nyskabende og opfindsom. Når der f.eks. males og tegnes eller sættes blade på snor

At barnet bliver stillet over for valgmuligheder, det kan håndtere. F.eks. Hvad skal der på dit brød? Og dermed få indflydelse på egen hverdag, og dermed føler medbestemmelse.

Her er der eksempler fra Børnehaven

Det er vigtigt at støtte og guide barnet i at sige til og fra, f.eks. overfor hvem de vil lege med, og hvordan de vil lege, altså lære deres egne grænser at kende.

F.eks. hvis de er i gang med en god leg, og ikke vil have andre med i legen. Pædagogen observerer episoden og afventer hvordan børnene sammen finder en løsning. Pædagogen aflæser, og spørger ind til, om der ikke mangler en lille hund i legen, og derved får inviteret barnet med ind i legen.

Et andet eksempel er fra en samling episode. Et barn sidder og prikker til et andet i samlingen. Pædagogen henvender sig til barnet "syntes du vi har haft samling længe". Ja siger barnet, jeg vil

gerne ud at lege, og siger den voksne og spørger de andre børn i gruppen om der er flere der gerne vil ud at lege.

Børn oplever glæde og medbestemmelse, ved at få muligheden for selv at vælge hvor det vil lege henne i løbet af dagen. Om de vil lege, ude eller inde og hvad legen skal handle om, samt hvilke rekvisitter de vil lege med.

Børn har brug for at opleve at gøre ting færdige, at der er mulighed for det og pædagogen husker barnet. Et barn vil lave perlebakke, og bliver ikke færdig, kan den gemmes og tages frem igen.

Hjælpe og tage imod hjælp. En gruppe børn leger gymnastik og der står et barn og ser på, ” den voksne spørger ham om han kunne tænke sig at være med, han fortæller at det må han ikke for han går ikke til gymnastik, den voksne spørger om han kunne tænke sig at de andre børn hjælper ham til at lege at han går til gymnastik, han nikker og spørger de andre børn. Der siger ja, hvorefter han er med sammen med de andre.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”¹⁰

Fælleskabet i institutionen

Social udvikling og dannelse sker i fællesskaber og gennem relationer til andre, det kan b.la. være igennem venskaber. For at begå sig som menneske er det vigtigt, at forstå de sociale spilleregler, der er i et fællesskab, f.eks. at hilse, sige godmorgen og farvel.

I social udvikling ligger evnen til empati, de sociale leveregler og evnen til tilknytning. Her har legen en central plads i barnets liv. Gennem legen kan barnet forstå de erfaringer, det får i

¹⁰ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

dagliglivet, Gennem legen kan barnet bl.a. lære sociale regler for samvær i vores kultur. Den sociale kompetence udvikles bedst, hvis det betyder noget, at barnet er med - spiller en rolle i fællesskabet

Her er der eksempler fra småbørnsgruppen.

- *Støtter barnet i at sige til og fra*
- *Hjælper barnet til at genkende egne følelser hos andre*
- *Opmuntre barnet til at vise omsorg og interesse fra andre*
(F.eks. Se han er ked af det, når du slår, eller se hvor glad han er, når du hjælper)
- *På gruppen er der skabt varierende rammer for samvær og leg, samt bruges det lille hus,*
- *Gå ture og legepladsen.*

Her er der eksempler fra Børnehaven.

- *At der er mulighed for at lege. Børnene indgår i et samspil med andre og gør erfaringer med samarbejde om, hvad skal vi lege eller få løst en konflikt.*
(F.eks. Et par børn vil lege med biler, og snakker med hinanden om, de vil lege med dem på stuen eller i køkkenet).
- *I samling lære børnene at have opmærksomhed på hinanden, at de lærer, at lytte til hinanden og vente på tur*
- *At børnene har indflydelse på eget virke og får mulighed for at træffe nogle valg i løbet af dagen, f.eks. hvem vil jeg sidde ved, hvad vil jeg lege og med hvem.*
- *At vi hjælper hinanden med forskellige opgaver børn/ voksne / eller barn/barn, f.eks. oprydning – borddækning.*
- *At vi hjælper hinanden med at kunne noget.*
(f.eks. Et par børn sidder og laver perlearmbånd med elastikker på fingrene, der kommer et barn til og siger, det vil jeg også gerne, men kan ikke).

Den voksne anerkender barnet, og fortæller barnet, at hun skal se, hvad de andre børn gør, og prøve sig frem, ellers vil både hun eller nogle af de andre børn gerne hjælpe hende. Pædagogen henter nogle elastikker til barnet og barnet siger vi skal starte med et kryds det har jeg set hos, det andet barn ok vi starter med krydset og hvad så ” barnet spørger det andet barn, barnet svare og

siger ” jeg er nemlig god til det her” og de to andre børn nikker og siger ” vi er gode til det her, alle børn har en oplevelse af at de kan det her.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”¹¹

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vi mener, at kommunikation og sprog er yderst vigtige faktorer for arbejdet med vores børn. Sprog og kommunikation skal tilegnes og udvikles i tætte relationer med børns forældre, børnene og med os, som de primære pædagoger barnet har. Kommunikation gør hverdagen mere forståelig og forudselig.

Sprogets egenskaber

Sproget er en vigtig egenskab i mennesket liv. Med sproget kan der

- Leges
- Grines
- Blive forstået
- Udtrykkes følelser
- Løses konflikter osv.

¹¹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Vi guider børnene og sætter ord på det, der kommer til at ske, samt det, vi forventer af dem. Her gør vi bl.a. brug af nogle af de former for sprog man i dag kender til i daginstitutionerne. De forskellige sprog man anvender i dagtilbud er.

- Nonverbalt sprog
- Talesprog
- Skriftsprog
- Tegnsprog
- Kropssprog
- Billesprog

Det er ligeledes vigtigt, at vi også her møder børnene i øjenhøjde og med anerkendelse, med et venligt tonefald, et åbent og imødekommende ansigt. Som tidligere nævnt, sætter vi ord på alt det, vi gør og ser sammen med børnene. F.eks. I forskellige sammenhænge f.eks. på ture skærper vi børnenes opmærksomhed for tegn og symboler – vejskilte, husnumre, osv.

Her er der et eksempel fra småbørnsgruppen

Der bruges billedbøger, hvor der sættes ord på. Vi bruger højtlæsning og dialogisk læsning. Vi gentager barnets tale tydeligt, så det føler sig hørt og forstået.

Farver og papir er synlig, men i voksenhøjde, så børnene, har mulighed for at udtrykke sig.

Skriver navn på barnets tegninger, her er det naturligt, så børnene får større kendskab til bogstaver og ejer fornemmelse. Og får udviklet sproglige begreber. Tal og bogstaver som inspiration i gruppen – Børnene bruger dem til at genkende bogstaver i eget navn.

Der leges og synges med ord. F.eks. er en pære til, at spise eller kan den give lys. Der bruges rim og remser, da børnene lære / høre rytmen i sproget. Det kan være nemmere at lære i en remse eller en sang, vi har små grupper med sproglig opmærksomhed, hvor rytmen i sproget bliver dyrket

Vi er opmærksomme barnets kropssprog og sætter ord på, hvad barnet gerne vil / ikke vil. Der bruges baby tegn, tegnene understøtter barnet sprog og særligt for de børn, der ikke har det udtalte sprog endnu.

Her er der et eksempel fra Børnehaven.

At understøtte børns ordforråd. F.eks. Gennem læsning og dialogisk læsning, almindelig samtale om ting der optager børnene. Deres kendskab til skriftsproget, f.eks. der læses bøger, hvor børnene kan se og høre, at man kan få noget ud af bogstaverne. Når de på tidspunkt begynder at interessere sig for at skrive/ tegne bogstaver, opfordrer vi dem dertil, og det samme gør sig gældende for tal. Vi tæller hvor, mange vi er på gruppen har sange med tal, tæller hvor mange dyr har de fundet osv.

Rim og remser er altid et godt redskab at gøre brug af, uanset hvilken alder du har fokus på. At lege ord og lyde ind, er altid nemmere og sjovere for børn. Børn elsker at lege, er det er her pædagogens opgave at sørge for at det bliver sjovt at lære.

Udvikling af kommunikation med sproget. Børn udvikler som sagt, sproget igennem leg og med andre, der skal diskuteres, indgås kompromisser, mægles, konflikter skal gennemleves osv. Alle disse ting understøtter vi børnene med. Vi giver børnene muligheder for at komme videre, giver dem nogle redskaber, de kan bruge, så de udvikler sig. Vi giver børnene mulighed for at berette om deres oplevelser, ved almindesamtale og f.eks. til samling.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.¹²

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Børn har brug for fysisk udfoldelse. Derfor er det, at der er plads til, at børnene kan bevæge sig godt, og løbe frem og tilbage, lege vilde lege, sanglege.

¹² Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

bevægelse

Ved at bruge kroppen får børnene udviklet deres kropsbevidsthed. Kroppen er et værktøj til at bevæge sig med. Kroppen er et sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring. Ved at tage vare på kroppen lægges grundlaget for psykisk og fysisk sundhed. Børnehuset er indrettet, så børnene kan bruge kroppen i daglige liv. F.eks. har vi gode fysiske rammer og en stor legeplads, så børnene kan bruge deres krop.

Børnene kan udvikle og bruge deres krop hele dagen i de forskellige legemiljøer vi har skabt, inde som ude.

Her er der eksempler fra Småbørnsgruppen

Vi har samling hverdag, og en gang imellem udvider vi vores samling med sanglege som inkluderer bevægelse. Her kan alle børn være med uanset alder. Vi har vores sang: vi er alle sammen vilde, hvor vi spiller på instrumenter og bevægelsessange som hoved, skulder knæ og tå, samt jeg gik mig over sø og land. Vi laver fagter til alle vores sange, for at skabe et fællesskab alle har mulighed og lyst til at være en del af.

Vores grupperum er indrettet med reoler, hvor der er huller i. Her er det muligt at kravle igennem hullerne og udfoldelse sig, og dermed b.la. styrke deres grov motoriske kompetencer.

Vi har en stige, og et puslebord som kan hæve/sænke, her har vi mulighed for at lade børnene øve sig og styrke deres kompetencer, ved selv at kravle op og ned.

Legepladsen bruges næsten dagligt, her har børnene mulighed for en masse bevægelse, i forskelligt terræn, cykle, klatre i træer, gyng, kravle op/ned af bakken. Løbe, hoppe, kravle osv.

Her er der eksempler fra Børnehaven

Børnehavebørnene går til svømning i vinterhalvåret. At gå til svømning er en stor læring proces i sig selv. At vente, på tur, tage tøj af og på, holde i hånd og hjælpe hinanden. Når børnene kommer i vandet, lærer de at bevæge sig i vandet, vaske sig under bruseren, tørre sig med håndklædet osv. I denne proces bruger de alle kroppens sanser.

Vi har madordning i Børnehuset, Børnene hjælper i køkkenet b.la. med at skære grønsager (det styrker b.la. deres krydsbevægelser) og her får de også lugten fra maden og bruger deres lugtesans.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”¹³

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Naturen, udelivet og science, er med til at give børnene interesse og forståelse for omverden, og mangeartede naturoplevelser og viden om naturen vil være med til at skabe grundlaget for børnenes stillingtagen til f.eks. bæredygtighed. Disse tre begreber udgør en stor del af barnets hverdag og læring i daginstitutionen. Dannelse, læring, rutiner, leg og aktiviteter. Science er det moderne og et nyere fokus område i dagtilbud. Med science menes, der at det pædagogiske personale understøtter børns undring, udforskning og fantasi.

Vi samler affald og sortere vores affald i børnehuset. I arbejdet med natur, ude liv og science bruger vi, legepladsen det omkringliggende område, Plejehjemsko-ven, søen eks den grønne plads lige uden for Børnehuset. På legepladsen får børnene kendskab til naturfænomenerne: ild, vand og luft og jord

Vi kategoriserer f.eks. tal og rækkefølger f.eks. hvad er størst Mariehønen eller sneglen. Hvem kan flyve sommerfuglen og Mariehønen.

Børnene får erfaring med sammenhænge f.eks. At så karse, vande det og se det vokse og derefter spise det. Vi har et vandhul på legepladsen, hvor der kan leges med vand og hoppes i pytter, der

¹³ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

bygges f.eks. Havne og sejles med skibe og der eksperimenteres med hvad der kan sejle og hvad der ikke kan.

Der kan leges med og mudder. På legepladsen laves mudderkager med vand fra vandhulet, så børnene kan mærke konsistensen af forskelligt mudder. Vi er ude, hele året, så børnene mærker de forskellige årstider. Vi finder dyr ude og inde, f.eks. fluer, mariehøner osv. Vi har små bede med spiselige ting, hvor børnene kan opleve naturens gang, og hvor de kan lugte og smage og mærke forskellige spiselige ting.

Vi tager tur i nærmiljøet eks. Sø og skovområder. Her har børnene mulighed for at lege og udforske miljøet.

Vi bruger IPads og bøger, til at finde oplysninger sammen med børnene, der bruges forstørrelsesglas så dyrene rigtig kan ses.

Kultur, æstetik og fælleskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”¹⁴

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kulturen i Agerskov børnehus afspejler sig i, at vi arbejder i mindre grupper. Når vi arbejder i mindre grupper, bliver der dannet et lille fællesskab, hvor alle børn i gruppen føler sig trygge, set og hørt. Selvhjulpethed er en vigtig kultur i vores institution, vi har fokus på selvhjulpethed, som passer til barnet og børnegruppens alder og udvikling.

Vi understøtter børnene i at de får varieret oplevelser, jo mere varieret bliver børns opfattelse af sig selv, andre og omgivelserne.

¹⁴ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Traditioner

Vi har årstidsbestemte traditioner i vores institution, som sommerfest, bedsteforældredag, fastelavn, påske, julefrokost osv. Børnene får indblik i forskellige kulturer, bl.a. ved højtiderne. Ved at give børnene et fælles udgangspunkt, samt en fælles kultur hvor vores traditioner integreres i børnene. Vi snakker om hvordan traditionerne holdes her, og hvordan man kan holde dem andre steder.

Vi ser teater på skolen, og er til gymnastikopvisning på Ungdomsskolen her er børnene tilskuer, det er med til at understøtte at der er forskellige måder at udtrykke sig på. Vi bruger de gamle eventyr og børnesange samt rim og remser. Her får børnene kendskab til eventyrverden – hvilket, understøtter deres forestillingsevner. De høre og mærker rytmen i sproget.

Børnene har mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige udtryksformer som eks. Musik, sang og Maling, klipper, klister osv..

Børnene udtrykker sig, på forskelligt vis, og ved aktiv deltagelse i større eller mindre fællesskaber, har børnene mulighed for at deltage og udvikle erfaringer, ved at der eks. Altid er farver, sakse, papir. Og udklædningstøj til rådighed.

Evaluerings kultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”¹⁵

Evaluering:

Den nye styrkede pædagogisk læreplan lægger op til at institutionerne selv skal sørge for at få implementeret en evaluering kultur.

Gennem tiderne har der været mange forskellige redskaber og værktøjer som pædagoger er blevet opfordret til at bruge. Her i Agerskov Børnehus udarbejder vi med smitte-modeller, og udarbejder handleplaner, der har fokus på udvikling af børnemiljøet og børnegruppen.

Vi evaluerer vores læringsmiljø, løbende og i forbindelse vores selvevaluering. Læreplanstemaerne evalueres, når der udarbejdes kompetencehjul og handleplaner.

Vi reflekterer over vores praksis formelt på stuemøder og personalemøder.

Som dokumentation for evalueringen bruger vi.

Selvevaluering

Kompetencehjul

lagttagelser

Børneinterview

Uformel evaluering.

Samtaler børn / voksen

Samtaler Voksen/ Voksen

Vi evaluerer hvert halve år , inden der udarbejdes nye kompetencehjul og selvevalueringer, så vi derefter kan justerer praksis og vores læreplan

¹⁵ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Af evaluerings redskaber bruger Emu s skabelon.